

Дунець Л.М.

кандидат психологічних наук, доцент,
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»
доцент кафедри психології та соціальної роботи
м. Хмельницький

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВИКЛАДАЧАМИ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Використання цифрових технологій стало невід'ємною частиною сучасної вищої освіти, а їх дослідження викликає все більший інтерес в академічній спільноті, викладачів і науковців. Сьогодні практично усі заходи, присвячені питанням викладання у вищій школі, не минають цю тему осторонь. Як і будь-які інші новації, цифрові технології стикаються з низкою бар'єрів на шляху активного впровадження в навчальний процес.

У ході досліджень науковцями встановлено чинники, що сприяють прийняттю і використанню викладачами у своїй науково-педагогічній діяльності цих технологій [1; 2; 3], а саме:

1) чинники, пов'язані з самою цифровою технологією (унікальність та інноваційність, надійність, корисність і простота, спрощення розумових процесів і планування, забезпечення економії часу);

2) чинники, пов'язані з організацією застосування цифрових технологій (підтримка з боку вищого навчального закладу і достатня обізнаність його керівництва в питаннях політики щодо використання цих технологій, застосування їх колегами, технічна підтримка, повноцінні програми навчання в роботі з інформаційно-комунікаційними засобами);

3) чинники, пов'язані з самими викладачами, які впроваджують цифрові технології (вміння використовувати ресурси і легкість їх освоєння, віра в поліпшення якості навчання, відповідність технології філософії викладання даного педагога).

Особливе значення цифровізація має для поповнення першокурсниками вищого навчального закладу, який матиме перевагу в конкурентній гонці за бажаних навчатись в соціальному просторі, який пропонує такий внз. Адже вищий навчальний заклад - це не тільки місце, куди здобувачі вищої освіти приходять для освоєння професії. Вищий навчальний заклад – це ще й місце, де майбутні фахівці заводять друзів, формують соціальні мережі та навіть знаходять майбутніх партнерів. До цього можна додати, що і власне знання акумулюються не тільки в аудиторіях, а й під час особистої взаємодії між здобувачами вищої освіти, викладачами і дослідниками у позанавчальний час.

Цифровізація радикально змінила уявлення про спільність завдяки соціальним мережам, але і в цій тенденції потрібно бачити не загрозу для академії, інституту чи університету, а можливість згуртувати здобувачів вищої освіти. Об'єднати за схожими академічними інтересами, налагодити зв'язок між випускниками і працедавцями, а також знайти для майбутніх фахівців, що зазнають труднощі з проходженням курсу, людей, готових їм допомогти. І все це - завдяки масовим відкритим онлайн-курсів [4, с.190].

Протягом історії свого існування академії, інститути та університети розглядалися в основному як інтелектуальний простір і спільнота науковців, а не як робочі місця. Сьогодні академії, інститути та університети стають все більш цифровізованими та віртуалізованими, що істотно впливає на працю викладачів, перш за все, в силу розмивання меж особистого та робочого персонального просторів.

Таким чином, можна сказати, що кількісне зростання використання нових освітніх технологій призвело до нової реальності «цифрового університету». При цьому відбувається взаємопроникнення аналогових освітніх технологій і технологій цифрових: другі повністю не витісняють перші, а перші вже не можуть існувати незалежно від інших.

Проведені інтерв'ю, бесіди та спостереження показали, що багато викладачів вже застосовують у своїй практиці ті чи інші цифрові технології. Так, проведення занять з використанням медіапроектора / або інтерактивної дошки міцно увійшло в повсякденність викладачів і навіть не розглядається ними, як щось таке, що відноситься до цифрових технологій навчання.

Спілкування викладача зі здобувачами вищої освіти часто відбувається в різних онлайн-середовищах, де також розміщується і розповсюджується значна частина навчальних матеріалів.

Багато викладачів, стурбовані підтримкою уваги здобувачів вищої освіти, знаходяться в пошуку найбільш ефективних засобів комунікації з ними і переводять частину взаємодій зі своїх дисциплін в соціальні мережі. Другий драйвер - рух зверху, який ініціюється адміністрацією багатьох ВНЗ, що реагують на державну політику цифровізації освіти. В академіях, інститутах та університетах активно розвиваються корпоративні інформаційні системи, в тому числі системи електронної підтримки навчання. Більшість викладачів вищих навчальних закладів активно використовують соціальні мережі та месенджери для спілкування зі здобувачами вищої освіти.

Отже, сьогодні науково-педагогічні працівники вищих навчальних закладів в рамках цифровізації опановують методику використання електронних освітніх ресурсів, набувають вміння шукати і відбирати мережеві ресурси з предметів та знаходяться на самому початку довготривалого шляху реалізації державної програми цифровізації.

Література

1. Дунець Л.М. Інноваційне навчання майбутніх психологів у вищому навчальному закладі / Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення: матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет конф. (28–29 травня 2020р., м.Київ) / уклад.: О.Ю. Дикий, Г.А. Коломоець, А.А. Ребрина. Луцьк: СНУ ім. Лесі Українки, 2020. – С. 400-401.
2. Технологии электронного обучения [Электронный ресурс]: учебное пособие. А.В. Гураков [и др.]. Электрон. текстовые данные. – Томск: Томский государственный университет систем управления и радиоэлектроники, 2016. – 68 с.
3. Устюжанина Е.В., Евсюков С.Г. Цифровизация образовательной среды: возможности и угрозы // Вестник РЭУ им. Г. В. Плеханова. – 2018. – № 1 (97). – С. 3–12.
4. Карплюк С.О. Особливості цифровізації освітнього процесу у вищій школі. Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку. Матеріали методологічного семінару НАПН України. 4 квітня 2019 р. / за ред. В. Кременя, О. Ляшенка; укл. А.В. Яцишин, О.М. Соколюк. Київ, 2019. С. 188–197.

Замора Я.П.

канд. техн. наук, доцент, доцент кафедри машинознавства і транспорту
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль.

Бурега Н.В.

канд. техн. наук, викладач кафедри машинознавства і транспорту
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль.

ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Інформаційно-освітнє середовище (ІОС) – це: організаційно-методичні засоби, сукупність технічних і програмних засобів зберігання, оброблення, передавання інформації, що забезпечують оперативний доступ до інформації і здійснення освітніх наукових комунікацій [1].